

TRONDHEIM KOMMUNE

Kommunaldirektør organisasjon

Nærings- og fiskeridepartementet

N-

Vår saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Ola Eirik Klingen	15 /61912/032//&13/ oppgis ved alle henv.	15/6301-1	24.02.2016

Trondheim kommuns høringsvar på ny strategi for Altinn

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til en ny, langsiktig strategi for Altinn, datert 11.12.15. Brønnøysundregistrene har utarbeidet strategiforslag *Altinn for en ny tid Strategi 2016 – 2025*. Frist for å sende høringsvar er 11. mars 2016.

I arbeidet med denne høringsuttalelsen har TRONDHEIM KOMMUNE hatt faglig dialog med de ti største kommunene.

Altinn-løsningen er et sentralt virkemiddel i regjeringens forenklings- og digitaliseringspolitikk. Per desember 2015 er 42 ulike forvaltningsorganer fra ulike sektorer tilknyttet Altinn-samarbeidet. Både privatpersoner, bedrifter, frivillige organisasjoner og offentlige virksomheter bruker Altinn til digital kommunikasjon med forvaltningen, og flere titalls IKT- og systemleverandører leverer tjenester til Altinn.

For å få kjennskap til de ulike brukergruppene behov, kartlegge nærmere virkninger av strategiforslagene og få innspill til hvilke elementer som bør drøftes nærmere, sender Nærings- og fiskeridepartementet Brønnøysundregistrenes forslag til langsiktig strategi for Altinn på alminnelig høring.

Altinn er en viktig aktør i arbeidet med å dekke forvaltningens behov i digitaliseringsarbeidet, både på det organisatoriske, tekniske og funksjonelle nivået. Altinns sentrale rolle er avgjørende for at offentlig sektor skal kunne ta de riktige strategiske valgene. Strategien gir Altinn en tydeligere rolle, men må i sterkere grad synliggjøre samspillet med andre nasjonale digitaliseringsstrategier, både statlige og kommunale (KS). Dette er viktig for å sikre helhetlige tjenester for innbyggere og næringsliv.

TRONDHEIM KOMMUNE støtter hovedinnholdet i strategien, men har innspill i forhold til kommunesektorens tilknytning og bruk av plattformen. TRONDHEIM KOMMUNE vil i dette høringsvaret ta utgangspunkt i de åtte spørsmålene i høringsbrevet som Nærings- og fiskeridepartementet ber høringsinstansene om å kommentere.

1. Hvordan kan Altinn på en best mulig måte samvirke med andre nasjonale felleskomponenter og IKT-systemer?

Det er viktig at styring, utvikling og forvaltning av alle nasjonale felleskomponenter, registre og IKT-systemer – herunder de kommunale - ses i en sammenheng. Dette vil understøtte utvikling av

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Kommunaldirektør organisasjon

Besøksadresse:

Telefon:
+47

Telefaks:
+47

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse:

Internettadresse:

tjenester på tvers av forvaltningsnivåene og sektorer. Altinn må i denne sammenheng bidra til å ivareta kommunesektorens behov og legge til rette for at den felles kommunale IKT-arkitekturen integreres i den statlige plattformen.

Det er positivt at strategien har samhandling som et satsingsområde, med vekt på at mange funksjoner tilrettelegges ett sted til bruk for både statlige og kommunale virksomheter. Altinn må fokusere på å være en helhetlig plattform for å levere funksjonalitet som det ikke er hensiktsmessig at hver og en virksomhet utvikler, fordi det er behov for den samme funksjonaliteten i alle typer tjenester til både virksomheter og innbyggere, på tvers av virksomhetenes funksjonsområder og forvaltningsnivåer. Det er imidlertid viktig at Altinn, som består av flere komponenter, er fleksibel. Altinn må være et integrasjonspunkt og legge til rette for at man kan benytte felleskomponenter i kombinasjon med «lokale» løsninger og komponenter.

Flere steder i strategien til Altinn vises det til SKATE-samarbeidet, blant annet i forbindelse med veikart for nasjonale felleskomponenter, dette er positivt, og det er sentralt at SKATE-samarbeidet vektlegges i Altinn sitt arbeid fremover. Det er viktig for kommunal sektor at Altinn legger til grunn samarbeidet med nasjonale felleskomponenter, både i forhold til styringsstrukturen samt i forhold til løsningenes samspill med hverandre i de ulike tjenesteprosessene.

2. Hvilket ambisjonsnivå bør Altinn legge seg på med hensyn til fremtidige behov hos brukerne og forvaltningen?

Det er vår vurdering at Altinn må ha et høyt ambisjonsnivå for å dekke og fokusere på fremtidige behov for både sluttbrukere og brukere representert i forvaltningen i offentlig sektor. For å nå dette målet er deltakelse i beslutningsprosessene for å sikre styring og prioritering sentralt. Vi anbefaler at Altinn gjennomfører en prosess basert på metoden som Skate sitt arbeid med tverrsektorielle funksjonelle målbilder har omtalt som brukerreisemetodikk. Her bør aktører som prosjekteiere, prosjektledere, designere, utviklere, testledere, testere, driftspersonell og avtaleforvaltere i statlige og kommunale virksomheter som jobber med å digitalisere prosesser og tjenester være med. Målsettingen må være å avdekke hvordan Altinn (teknologi og organisasjon) kan videreutvikles for å gi bedre støtte i *hele* prosessen.

I denne forbindelse tenkes det særlig på hvordan Altinn skal få riktig fokus på nødvendige tiltak knytte til Altinns infrastruktur og plattform. I dag er en av hovedutfordringene å få gjennomført helhetlig ende til ende test av tjenesteprosesser som gjenbraker ulike nasjonale komponenter, deriblant Altinn. Kartlegging av brukerreise vil også bidra til å synliggjøre tjenesteeieres behov for raske og ”kontinuerlige” leveranser.

Jevnlige produksjonssettinger i hyppig frekvens er sentralt for at offentlig sektor skal få raske leveranser og fortløpende forbedre sin tjenesteproduksjon.

Vi vil også påpeke at styrkingen av Altinn-organisasjonens egen kompetanse rundt Altinn-plattformen, gjennom tilsetting av egne løsningsarkitekter, har ført til en stor forbedring i Altinn-organisasjonens evne til å bistå tjenesteeiere med å finne gode løsninger basert på tjenesteeiers og virksomhetens behov.

3. I hvilken grad bør infrastrukturen til Altinn tilgjengeliggjøres for alminnelig bruk for kommunene (a)? På hvilken måte kan kommunene involveres i Altinns styringsstruktur (b)?

a)

Infrastrukturen må gjøres tilgjengelig for kommunesektoren. Vi gir derfor vår støtte til strategiens

understreking av behovet for åpning av plattformen og bedre formidling av muligheter og funksjonalitet i Altinn-løsningen, herunder å lette tilgangen til enkeltelementer i løsningen med åpne integrasjoner som reset-api og WebServices.

Kommunal sektor har i ofte behov for å bruke deler av funksjonaliteten og de tekniske komponentene i plattformen, uten at hele tjenesteprosessen realiseres i Altinn. Det er derfor sentralt at Altinn i langt større grad synliggjør og tilrettelegger for at enkeltkomponenter kan tas i bruk som selvstendige komponenter, uten at man må forholde seg til hele plattformen. Selv om strategien påpeker at det kan by på tekniske, økonomiske og avtalemessige utfordringer så er dette et av de viktigste strategiske tiltakene som må prioriteres. Tiltaket er etter vår vurdering et meget sentralt tiltak for å kunne opppnå målsettingen om digitalisere av tjenester på tvers av offentlige sektor.

En annen form for tilgjengeliggjøring av infrastruktur som vi mener det ville være interessant om Altinn vurderte, er tilrettelegging for utviklingsprosjekt der etatene samarbeider om utviklingen gjennom utviklingsressurser som jobber i samme prosjekt.

Dette er i kontrast til modellen der man finansierer et utviklingsmiljø som er knyttet til en etat. I det pågående prosjektet «Datakatalog» (i regi av Skate) har dette vært drøftet som modell; at de involverte etatene stiller med utviklerressurser som «koder» inn i en felles kildekode.

Pr i dag er dette mulig å gjøre gjennom f.eks. Github for kildekodeadministrasjon. Men det mangler et felles/delt kjøremiljø der en kan kjøre den koden som utvikles i fellesskap, og som samtidig ivaretar behovene for felles testdata, testmiljø, ytelse- drifts- og funksjonell ende til ende testing, overvåking/logging, tilgangsstyring og produksjonssettingsrutiner (deployment) m.v, Det er svært ønskelig at Altinn kan se nærmere på etablere en god løsning for slike prosjekter.

b)

Det er sentralt at kommunesektoren inngår i styringsstrukturen til Altinn. Samtidig stiller vi spørsmål ved om dagens styringssystem er hensiktsmessig og effektiv i forhold til de prinsippene det bemannes og organiseres etter, jfr styringsstrukturen som er beskrevet i vedlegg 2.

Det er en utfordring med dagens modell at virksomhetene utenfor styringslinjen mellom NFD og Brønnøysundregistrene kun har rådgivende funksjon. Det er behov for å styrke offentlige virksomheter sin mulighet til å styre og prioritere utvikling og forvaltning av løsningen.

Det er derfor sentralt at SKATEs arbeid med styringsstruktur for felleskomponentene, implementeres og gjenspeiles i Altinns styringsstruktur for å sikre en helhetlig prioritering basert på offentlig sektors behov. Hvordan man definerer de 2-4 største og viktigste tjenesteeierne i Altinn som skal sitte i Styringsrådet, bør vurderes – særlig i lys av at kommunesektoren ved KS har inngått en samarbeidsavtale med Altinn.

Det ble den 12. januar 2016 inngått samarbeidsavtale mellom Altinn og kommunesektorens organisasjon KS. Det er viktig at Altinn følger opp intensjonene i avtalen og prioriterer de aktiviteter som er identifisert som viktige for å lykkes:

- Utarbeiding av **samfunnsøkonomisk analyse** av kommunenes innlemmelse i Altinn-samarbeidet, med kostnads- og gevinstanalyser.
- Etablere **kriterier for kommunale tjenester** i Altinn
- Avklare hvilke statlige etater det er som skal inngå i prøveordning på forsendelse av meldinger fra statlige etater til Altinn via KS SvarUt
- Definere kriterier for utvelgelse av tjenester. Eksempler på kriterier kan være mulig gevinstoppnåelse, mulighet for realisering uten endring av Altinn-løsning, mulighet for rask utrulling.
- Jobbe sammen overfor KMD og NFD for å sikre at kommunesektoren får en **finansieringsløsning**, som gjør det mulig for kommunesektoren å identifisere og realisere gevinster ved bruk av Altinn

- Avklare hvordan KS og Altinn skal koordinere **registrering av henvendelser fra kommunesektoren** angående etablering og prioritering av tjenester i Altinn
- Få på plass **plan og prioritering for utrulling av tjenester** til kommunene herunder avklare hvordan KS og Altinn skal følge opp på dette på en god og omforent måte.

4. Hvordan bør forvaltningen av Altinn innrettes overfor andre offentlige virksomheter slik at det sikres et godt skille mellom Brønnøysundregistrens roller som forvalter av Altinn-løsningen, konsulent ved tjenesteproduksjon og leverandør av IKT-tjenester?

Avtalen som ble inngått 12. januar mellom Altinn og KS inneholder elementer som bla beskriver hvordan partene sammen skal arbeide for identifisering og utvikling av tjenester, felles informasjonstiltak og presentasjoner. Det er viktig at Altinn har tydelig fokus på å etterleve avtalen og ikke opptre som aktiv «selger» av sine produkter uten en gjennomtenkt tilnærming med hensyn til hvordan kommunenes behov faktisk er. Uten en helhetlig og koordinert tilnærming vil det med stor sannsynlighet oppstå parallelle løp, som ikke oss nærmere målet om en samordnet digitalisering av kommunal sektor.

5. Hvilke prioriteringer bør forvaltningen gjøre ved innlemmelse av ny funksjonalitet og nye tjenesteeiere eller tjenester?

Det er helt sentralt at Altinn fokuserer både på næringslivstjenester og innbyggertjenester. Dette er også i tråd med strategien. Kommunal sektor støtter dette, men vil påpeke at begrunnelsen er mer enn beskrivelsen i det nevnte kapitlet.

Den viktigste årsaken til at tjenester rettet mot begge målgrupper må prioriteres er fordi kommunal sektor har tjenester mot begge brukergruppene og mange av tjenestetypene skiller ikke på om sluttbruker er innbygger eller næringsliv. Begge sluttbrukergrupper kan ha rett og plikt til samme tjenestetype, digitalisering av disse må derfor gjøres i en sammenhengende prosess.

Ett viktig utgangspunkt for prioritering av tjenester er de som kan realiseres på kort tid med lav risiko og høy effekt. Samtidige er bruk av felles funksjonalitet og komponenter prioritert. Det er i tillegg viktig at Altinn forvaltningen har god kompetanse og forståelse for bredden i tjenestene i offentlig sektor.

Behovene til sluttbrukere bidrar til å sikre prioritering av ny funksjonalitet og tjenester som kan gjenbrukes av andre. Behov for funksjonalitet for håndtering av fullmakter og samtykke for sluttbrukere ved deling av informasjon osv. i en tjenesteprosess er et eksempel på hvordan man gjennom erfaring med brukerreiser og tjenesteutvikling på tvers i offentlig sektor gir grunnlag for å skape ny funksjonalitet som bør realiseres som fellesløsninger i offentlig sektor.

For å gi et mer dekkende svar på spørsmålet er det sentralt at Altinn igangsetter tiltaket som anbefales i kap 5.1.3. Her vises det til tidligere prioriteringsmodell i forbindelse med Altinn II programmet, og det anbefales en revidering av denne for bedre styring av ressursbruk. Det er sentralt at aktørene som inngår i Altinn-samarbeidet deltar i dette revisjonsarbeidet.

6. Hvordan kan Altinn best mulig stimulere til utvikling og innovasjon sammen med IKT-næringen som en åpen plattform? Hva må til for å tilrettelegge Altinn slik at små og store aktører i IKT-leverandørindustrien skal kunne utvikle egne løsninger for offentlig sektor som bygger på, eller integreres mot, Altinn?

Leverandørindustrien trenger tilgang til elementer i plattformen, blant annet data fra offentlig sektor via en kilde. Hvis Altinn i større grad får rollen som tilrettelegger så vil det være et sentralt bidrag

til innovasjon i IKT-næringen. En forutsetning for effektiv innovasjon er at kommersielle barrierer i Altinn-plattformen fjernes så langt som mulig.

7. Hvilken rolle og ambisjon skal Altinn ha som partner for innovasjon i næringslivet? Hvordan kan en eventuell rolle avgrenses slik at den ikke konkurrerer med private utviklere av IKT-løsninger?

En rolle kan være at Altinn kun er partner der de selv har behovet og leder partnerskapet, dvs. næringslivsaktører trekkes inn som medspillere for å innovere offentlig tjenesteproduksjon, i henhold til regelverket for innovative offentlige anskaffelser.

En annen rolle kan kanskje være å gjøre data og/eller grensesnitt «allment» tilgjengelige for private utviklere.

8. Hvordan skal profileringen av merkevaren Altinn utvikles videre? Bør Altinn være et synlig merkenavn for sluttbrukerne (privatpersoner og virksomheter) eller være "transparent" og integrert i de offentlige virksomhetenes egne løsninger?

Altinn bør i utgangspunktet være mest mulig transparent. Det vil være behov for brukerstøtte og brukerhjelp, men da i første rekke rettet mot kommunesektoren som bruker av Altinn-plattformen.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Elin Rognes Solbu
kommunaldirektør

Ola Eirik Klingen
IT-rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg:

Kopi med/uten vedlegg: